

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
Діброва А.Д.
“ 15 ” 06 2021 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри організації
підприємництва
та біржової діяльності
Протокол № 20 від “01” червня 2021 р.
Завідувач кафедри
Ільчук М.М.

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОПП «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність»
Яворська В.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ПІДПРИЄМНИЦТВА

Спеціальність діяльність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітня програма діяльність» «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Факультет Економічний

Розробники: доц., к.е.н., Нікітченко Сергій Олександрович

Київ 2021

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Економічний факультет

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету,
д.е.н., професор

_____ А.Д. Діброва
«__» _____ 2021 р.

«СХВАЛЕНО»

на засідання кафедри організації
підприємництва та біржової діяльності
Протокол № 20 від 1 червня 2021 р.
Завідувач кафедри _____
д.е.н., проф.. М. М. Ільчук

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність

_____ Гарант
Яворська В.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ПІДПРИЄМНИЦТВА

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»

Факультет Економічний

Розробники: доц., к.е.н., Нікітченко Сергій Олександрович

Київ 2021

1. Опис навчальної практики

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Освітній ступінь	Бакалавр
Характеристика навчальної практики	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	60
Кількість кредитів ECTS	2
Рік навчання	2
Семестр	4
Форма контролю	Залік
Кількість тижнів	2

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Навчальна практика для студентів 2 курсу економічного факультету НУБіП України є невід'ємною складовою освітньо-професійної підготовки. Навчальна практика є важливим етапом навчального процесу у вищому навчальному закладі з метою формування у студентів активного ставлення до здобуття високого рівня наукових і професійних знань, умінь і навичок для майбутньої практичної діяльності в галузі управління та адміністрування.

Навчальна практика є практикою професійного спрямування, а саме – основою для формування світоглядних цінностей майбутніх підприємців.

До основного нормативного забезпечення проведення навчальної практики слід віднести:

- Закон України «Про вищу освіту»;
- Закон України «Про освіту»;
- Стандарт вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;
- Наказ Міністерства освіти і науки України «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів в Україні»;
- Освітньо-професійна програма і навчальний план зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»;
- Положення НУБіП України;
- Інструкції з охорони праці, тощо.

Навчальна практика передбачає безперервність та послідовність її організації і проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітнього ступеня «Бакалавр».

Метою проходження студентами навчальної практики є набуття теоретичних знань та практичних умінь і навичок, закріплення універсальних і професійних компетенцій з ведення підприємницької діяльності в різних сферах економіки країни та світу.

Основними завданнями проходження навчальної практики з підприємництва є:

- закріплення теоретичних та формування практичних аспектів планування та організації підприємницької діяльності;
- ознайомлення із методами мотивації, координації та контролю робочого персоналу;
- формування умінь використовувати теоретичні знання на практиці та робити висновки на підставі наявної інформації про суб'єкт господарювання та зовнішнє середовище;
- закласти основи наукових підходів до освоєння інформації та подальшого узагальнення отриманих результатів.

У результаті проходження навчальної практики студенти повинні **знати:**

- нормативно-правову базу та систему регулювання підприємницької діяльності;
- види підприємницької діяльності та їх особливості;
- етапи започаткування власної справи та її юридичне оформлення;
- яким є життєвий цикл підприємства;
- особливості побудови бізнес-моделі підприємства;
- оцінка економічної ефективності підприємницької діяльності;

На підставі отриманих знань студент повинен **вміти:**

- вільно користуватись доступною інформацією для ефективного ведення підприємницької діяльності;
- аналізувати стан кон'юнктури ринку за видами продукції та напрямками діяльності;
- вміти будувати бізнес-модель підприємства;
- здійснювати аналітичну діяльність, а саме проводити оцінку економічної ефективності;

- вільно користуватись нормативно-правовою базою для організації та ведення підприємницької діяльності;
- оцінювати стадію життєвого циклу підприємства;
- вміти готувати реферати та статті на основі опрацьованого матеріалу з питань підприємницької діяльності.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7. Здатність працювати в команді.
- ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

3. Організація проведення навчальної практики

Навчальна практика з підприємництва проводиться після вивчення дисципліни «Економіка підприємства», «Підприємницька діяльність», на 2

курсі в 4 семестрі з метою формування практичних навиків з основ підприємницької діяльності.

Навчальна практика з біржової діяльності у Національному університеті біоресурсів і природокористування України регламентується наступними положеннями:

Про організацію освітнього процесу в НУБіП України (оновлене) від 03.03.2021р.

- Положення про практичну підготовку студентів НУБіП України від 12.04.2016р.

- Порядок проведення практичної підготовки у навчально-дослідних господарствах НУБіП України від 26.02.2020р.

- Порядок проведення лабораторних та практичних занять у навчальних (навчально-науково-виробничих) лабораторіях НУБіП України від 26.02.2020р.

- Порядок проведення практичного навчання студентів НУБіП України у весняному семестрі 2020-2021 навчального року в умовах карантинних обмежень від 13.04.2021 р.

Згідно з навчальним планом для ОС «Бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» навчальна практика з підприємництва передбачена тривалістю 2 тижні та в обсязі 60 годин.

Навчально-методичне керівництво практикою здійснює кафедра організації підприємництва та біржової діяльності. На початку практики студенти отримують інструктаж з охорони праці. Для поглиблення отриманих знань використовуються доступні інтернет-ресурси та дані аналітичних агентств.

Контроль за роботою студентів під час навчальної практики здійснює керівник практики. Студент при проходженні навчальної практики повинен згідно з вимогами програми практики оформити письмовий звіт про проходження навчальної практики, представивши його на кафедру організації підприємництва та біржової діяльності та своєчасно скласти залік з практики

у вигляді захисту звіту, під час якого перевіряються набуті знання і вміння.

4. База навчальної практики

Навчальна практика з підприємництва для студентів ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ОС «Бакалавр» проводиться в НУБІП України на кафедрі організації підприємництва та біржової діяльності Економічного факультету на базі Навчально-наукової лабораторії «Бізнес-планування підприємницької діяльності» (далі ННЛ «Бізнес-планування підприємницької діяльності»).

ННЛ «Бізнес-планування підприємницької діяльності» функціонує на економічному факультеті з 2021 року. Лабораторія оснащена необхідним матеріально-технічним забезпеченням, а саме комп'ютерним класом з виходом в мережу інтернет. Студенти мають можливість виконувати в он-лайн режимі поставлені керівником практики завдання під час проходження навчальної практики.

Основними підприємницькими платформами для дослідження є:

- Ali Expres;
- Amazon;
- Hot Line;
- Promo
- Rozetka

5. Програма та структура навчальної практики з біржової діяльності

№	Зміст і види роботи	Тижні/ Дні	Розподіл годин		
			Практичні заняття	Самостійна робота	Всього
1	Ознайомлення із нормативно-правовою документацією, якою регламентується підприємницька діяльність. Проходження інструктажів з техніки безпеки та охорони праці на базі практики. Визначення завдань навчальної практики та ознайомлення з вимогами до проходження навчальної практики.	1/1	4	2	6
2	Ознайомлення із провідними міжнародними та вітчизняними платформами он-лайн торгівлі. Вивчення особливостей ведення підприємницької діяльності. Оформлення щоденника навчальної практики. Ознайомлення з вимогами до підготовки звіту про практику.	1/2	4	2	6
3	Вибір напрямку дослідження на основі визначенню виду підприємницької діяльності. Оброблення та аналізу інформації з різних Інтернет джерел. Оформлення щоденника практики.	1/3	4	2	6
4	Побудова бізнес моделі підприємства. Визначення перспективних сегментів ринку. Оформлення щоденника практики.	1/4	4	2	6
5	Ознайомлення з особливостями визначення каналів збуту. Формування аналітичного звіту. Оформлення щоденника практики.	1/5	4	2	6
6	Ознайомлення з методами підтримки взаємовідносин з ключовими партнерами. Формування аналітичного звіту.	2/1	4	2	6

	Оформлення щоденника практики.				
7	Ознайомлення з методами обліку доходів та витрат та оцінкою економічної ефективності підприємницької діяльності. Формування аналітичного звіту. Оформлення щоденника практики.	2/2	4	2	6
8	Ознайомлення з методикою оцінки етапу життєвого циклу компанії. Ознайомлення з вимогами до написання реферату або статті за обраною тематикою. Формування аналітичного звіту. Оформлення щоденника практики.	2/3	4	2	6
9	Ознайомлення з вимогами до оформлення звіту про практику. Оформлення щоденника практики. Систематизація зібраної інформації для звіту з навчальної практики за встановленими вимогами.	2/4	4	2	6
10	Підготовка звіту про навчальну практику та щоденника практики. Захист звіту.	2/5	4	2	6
Всього			40	20	60

6. Організація проведення навчальної практики

Відповідальність за організацію, проведення і контроль навчальної практики покладається на керівників практики, призначених кафедрою організації підприємництва та біржової діяльності НУБП України. Безпосередньо організацію навчальної практики та контроль за її проведенням здійснюють завідувач, НПП кафедри організації підприємництва та біржової діяльності. До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені НПП кафедри.

Організаційні заходи НПП кафедр, що відповідають за проведення навчальних практик студентів:

НПП кафедри зобов'язані:

- знати та дотримуватись вимог «Положення про практичну підготовку студентів НУБіП України»;
- здійснює загальну організацію практики, розробляє організаційні заходи, що забезпечують її підготовку та проведення;
- здійснює контроль за проходженням практики;
- готує методичні вказівки до проведення навчальної практики студентів, робочу програму з навчальної практики;
- повідомляє студентам про систему звітності з практики, забезпечує високу якість проходження практики згідно з затвердженою програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов для проходження практики студентами на базах практики, проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки, а також виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- консультування студентів протягом проходження практики;
- методичне і наукове керівництво підготовкою звітів проходження практики;
- приймає захист з практики у складі відповідної комісії; організація захисту студентами звітів;
- своєчасно подати звіт про проходження практики студентів на кафедру.

НПП кафедри мають право:

- перевіряти рівень підготовленості студента до виконання конкретних завдань під час проходження практики;
- здійснювати контроль щодо забезпечення належних умов навчання студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;

- вимагати від студентів виконання правил внутрішнього розпорядку та контролювати виконання цих правил;

- вживати заходи щодо порушення студентами правил внутрішнього розпорядку, правил техніки безпеки і охорони праці, невиконання студентами програми практики;

- вести або організувати ведення табеля проведення практики студентів;

- у складі комісії проводити підсумкову атестацію за результатами практики студентів.

Студенти під час проходження практики зобов'язані:

1) до початку практики отримати від керівника практики з боку університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

2) у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

3) вивчати і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії, внутрішнього розпорядку бази практики;

4) нести відповідальність за виконану роботу;

5) дотримуватись календарного плану проходження навчальної практики;

6) вести щоденник практики;

7) зібрати необхідний для виконання індивідуального завдання матеріал;

8) здати і захистити звіт з практики, своєчасно скласти залік з практики.

7. Методи навчання

Під час проведення навчальної практики з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при виконанні програми використовуються

такі методи навчання, як: проведення досліджень, аналіз, складання графічних схем, таблиць, програм, робота в малих групах, презентації, самостійна робота з рекомендованою літературою та джерелами Інтернет тощо.

8. Вимоги до оформлення звіту про проходження навчальної практики

По закінченні навчальної практики студент складає звіт і здає його керівнику практики. Складання звіту є частиною роботи студента та його навчальним завданням, яке виконується ним самостійно. Вимоги до оформлення звіту про навчальну практику містяться у методичних вказівках.

Звіт з навчальної практики повинен містити:

- 1) титульний аркуш;
- 2) вступ;
- 3) розділи звіту.
- 4) висновки.

Вступ повинен містити відомості про мету і завдання навчальної практики. В розділах звіту подається опис проведення практичних робіт згідно з підпунктами встановленими в змісті навчальної практики. Висновки містять результати оцінювання отриманих результатів за виконаними індивідуальними завданнями.

9. Підведення підсумків навчальної практики

Порядок і організація підведення підсумків з навчальної практики студентів визначаються «Положенням про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України».

Підведення підсумків навчальної практики проводиться після її закінчення за результатами виконання програми практики.

Загальною формою звітності студента за навчальну практику є звіт, підписаний і оцінений керівником практики.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуальних завдань і оформлюється відповідно до вимог.

Атестація студентів за результатами навчальної практики проводиться комісією з двох науково-педагогічних працівників (у т.ч. керівником практики) після аналізу звіту студента.

Атестація студентів за результатами навчальних практик проводиться в університеті на базі практики в останній день її проведення або протягом перших десяти днів після її завершення. Оцінку за практику вносять у екзаменаційну відомість та залікову книжку студента.

Відпрацювання пропущених днів практики проводиться на базі практики у відповідності до чинних Положень НУБІП України.

Підсумки практик обговорюються на засіданнях кафедри, а загальні її підсумки підводяться на засіданнях вчених рад факультету.

За результатами навчальної практики керівник готує зведений звіт і не пізніше 10 днів після навчальної практики подає його на кафедру.

10. Оцінювання результатів навчальної практики

Звіт, виконаний згідно з вимогами, допускається до захисту після позитивного відгуку викладача – керівника практики.

Звіт допускається до захисту, але повертається на доопрацювання, якщо:

- теми розкриті недостатньо, матеріал якогось розділу не повністю розкриває тему;
- вступ, висновки і пропозиції не відповідають вимогам, за змістом не пов'язані з темами виробничої практики.

Якість виконання оцінюється за критеріями:

- науковий рівень роботи;
- практичне спрямування роботи;
- ступінь застосування інноваційних методів наукових досліджень;
- самостійність студента у викладенні матеріалу тем;

- логіка розкриття тем, стиль;
- оформлення матеріалів виробничого звіту, схем, графіків.

Підсумкова оцінка за виконання і захист навчальної практики складає максимум 100 балів. Оцінювання здійснюється таким чином: звіт з навчальної практики – максимум 60 балів; захист навчальної практики – максимум 40 балів.

Структура загальної кількості балів за практику

За звіт	За захист	Загальна кількість балів
60	40	100

Оцінювання знань студента за результатами проходження навчальної практики відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371).

Таблиця 1.

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача освіти, бали	Рейтинг вищої	Оцінка національна за результати складання	
		екзаменів	заліків
90-100		Відмінно	Зараховано
74-89		Добре	
60-73		Задовільно	
0-59		Незадовільно	Не зараховано

Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до залікової книжки студента за підписом керівника практики або одного із членів комісії.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних, підтверджених документально причин, може бути надано право її повторного проходження за індивідуальним графіком із фінансуванням усіх витрат на її організацію та проведення фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом.

Студент, який не виконав вимог практики або при повторному проходженні практики отримав у комісії незадовільну оцінку, відраховується з числа студентів університету.

11. Методичне забезпечення

1. Нікітченко С.О. Електронний навчальний курс «Підприємницька діяльність» в модульному динамічному об'єктно орієнтованому середовищі (MOODLE) <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1220>
2. Нікітченко С.О. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Підприємницька діяльність» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ, НУБІП України. 2021 р. 54 с.
3. Нікітченко С.О. Методичні вказівки до навчальної практики з підприємництва для студентів спеціальності 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ, НУБІП України. 2021 р. 29 с.

12. Рекомендована література

– основна:

1. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
2. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.
3. Підприємницька діяльність та агробізнес: Підручник / За ред. М.М. Ільчука, Т.Д. Іщенко. — К.: Вища освіта, 2006. — 543 с.: іл.
4. Филипп Котлер "Маркетинг менеджмент" – 2016, 848 с.

– допоміжна:

1. Ануфрієва О. Л., Пальчевська Т. Г., Лагоцька Г. М. Підприємницька діяльність. Навчальний посібник. / За науковою ред. О. Л. Ануфрієвої/ Івано_Франківськ, «Лілея_НВ», – 2014. – 304 с.
2. Paul Garrison, "Exponential Marketing" - 2015, 252 p.
3. Дениэл Пинк, "Драйв. Что на самом деле нас мотивирует" - 2013, 274 p..
4. Джек Митчелл, "Обнимите своих клиентов", ООО «Манн, Иванов и Фербер» - 2013.
5. Джон Шоул, "Первоклассный сервис как конкурентное преимущество" — 2017, 347 с.
6. Дибб, Салли, "Практическое руководство по сегментированию рынка" - СПб.; М.; Х.; Минск : Питер, 2002 . – 239 с. .
7. Дмитри Маекс, "Ключевые цифры" ООО «Манн, Иванов и Фербер» - 2012, 320 с.
8. Жан-Жак Ламбен, "Менеджмент, ориентированный на рынок" - 2017, 700 с.
9. Карл Сьюэлл, "Клиенты на всю жизнь" – 2011, 170 с.
10. А. Парабеллум, "Выжми из бизнеса все" -2014.

11. Брайан Моран, Майкл Леннингтон, "12 недель в году" – 2014, 208 с..
12. Господарський кодекс України.
13. Джим Кэмп, "Сначала скажите "Нет" – 2019, 320 с..
14. Дэн Ариэли, "Предсказуемая иррациональность" - 2010 .
15. Закон України “ Про підприємництво ”. // поточна редакція — Редакція від 29.01.2020, підстава - 143-ІХ
16. Игорь Манн, "Маркетинг на 100%. Ремикс" - 2015, 256 с.
17. Майкл Микалович, "Метод тыквы: как стать лидером в своей нише без бюджета" – 2013, 304 с.
18. Построение бизнес-модели: Настольная книга стратега и новатора / Александр Остервальдер, Ив Пинье; Пер. с англ.. – 2 – е изд. – М. Альпина Паблишер, 2012. – 228 с.
19. У. Чан Ким, "Стратегия голубого океана" - 2016, 304 с..
20. Эрик Рис, "Бизнес с нуля" – 2011, 256 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Инвестиции vs профессиональный трейдинг Wall Street (Александр Герчик) <https://www.youtube.com/watch?v=6CWtB3pjxSg>
2. Инвестиции в жилую недвижимость с доходностью 7-30% годовых (Дмитрий Гура) <https://www.youtube.com/watch?v=GfMI9DYmO4I>
3. Инвестиции и страхование жизни (Инна Белянская MetLife) <https://www.youtube.com/watch?v=HO576LNvDeE>
4. Как заработать на С/Х технике из США? Инвестиции в агросектор Украины https://www.youtube.com/watch?v=m_QPML-icLE
5. Как инвестору заработать на украинских инновациях? Инвестиции в электробайки https://www.youtube.com/watch?v=Tr9E_tIVM2c
6. Працюйте над вашою бізнес-моделлю онлайн, The Business Model Canvas.
7. Франшизи України 2021 https://www.youtube.com/watch?v=27b_le1Az5Q
8. Функції управління витратами підприємства - http://pidruchniki.com/1272020453085/finansii/funktsiyi_upravlinnya_vitratami_pidpriyemstva